

Сабақтың тақырыбы: Географиялық деректер

Сабақтың мақсаты:

8.1.1.2 географиялық деректерді талдау (сандық және сапалық деректер)

8.1.1.3 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіру

8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқу

Деректер қорының негізгі түсініктері

- * Мәліметтер - ақпараттың құрамдас бөлігі. Тіркелу әдісіне сәйкес мәліметтер әр түрлі тасуыштарда сақталады және тасымалданады.
- * Базаға ешқандай мәліметтер енгізілмеген жағдайда да ол мәліметтер базасы болып қала береді. Өйткені онда мәліметтер болмаған күннің өзінде де, қандай да бір ақпарат бар - бұл мәліметтер базасының құрылымы
- * Мәліметтер құрылымының негізгі үш түрі бар: сызықтық, кестелік, және иерархиялық.

Табиғатты зерттеу әдістері

- Табиғат құбылыстарын зерттеуде кең тараған үш ғылыми әдісті бар. Олар: **бақылау, эксперимент және теориялық талдау.**
- Бақылаулар негізінен ғылыми деректер жинақтау үшін қолданылады. Ғылыми деректерді өзара салыстырып, теориялық талдаулар жасалады. Бақылау деректерін жинақтау үшін және теориялық қорытындыларды тексеру үшін эксперимент

2.2 Деректер қорылар мен деректер қорын басқару жүйелері

- *Деректер келісімі* түсінігі деректер қорының кілттік түсінігі болып табылады. Шындығында, егер ақпараттық жүйе (тіпті қарапайым, біздің мысалдағы сияқты) бірнеше файлда келісілген ақпаратты сақтауды ұстайды, оны **деректер қорын (ДҚ)** ұстайды деп те айтуға болады.
- Егер деректерді басқарудың кейбір көмекші жүйесі олардың келісімін қамтамасыз етіп, бірнеше файлмен жұмыс істеуге мүмкіндік берсе, онда оны деректер қорын басқару жүйесі **(ДҚБЖ)** деп атауға болады.

Сабақтың мақсаты

- далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолдану
- сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдау
- географиялық үдерістердің модельдерін жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіру,
- зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсыну

Тапсырмалар.

- 1) География нешеге бөлінеді?
- 2) Толық шеңбер неше градустан тұрады, әр бағыттың градусын анықтау?
- 3) Азимут дегеніміз не?
- 4) Азимут қандай әріппен белгіленеді?
- 5) Масштаб дегеніміз не, масштаб түріне қарай нешеге бөлінеді және кішірейтілу дәрежесіне қарай нешеге бөлінеді?

Деректер қорының негізгі жіктелуі:

- 1) сақтаулы ақпараттың сипатына қарай деректер қоры: *фактографиялық және құжаттық* болып бөлінеді. Фактографиялық деректер қоры сипатталатын объектілер туралы қысқаша мәліметтер нақты белгіленген пішімде беріледі, құжаттық ДҚ әр түрлі типтегі мәтіндік графикалық дыбыстық мультимедиялық кең көлемді ақпараттардың тарады;
- 2) ақпараттарды сақтау әдісі бойынша деректер қоры: *орталықтандырылған және үлестірілген* болып бөлінеді. Оралықтандырылған ДҚ-да бар ақпарат бір компьютерде сақталады. Үлестірілгенде ДҚ жергілікті және ауқымды компьютерлік желілерде қолданылады және ақпараттың әр түрлі бөліктері бөлек компьютерлерде сақталуы мүмкін;

3. ГАЖ-бен жүзеге асырылатын операциялар

1. Деректерді енгізу - геоақпараттық жүйелерде технологиялық циклдің мерзімін маңызды түрде қысқартатын автоматтандырылған сандық карталарды құру процесі.
2. Деректерді басқару - геоақпараттық жүйелер кеңістіктік пен атрибутивті деректерді әрі қарай талдау мен өңдеу үшін сақтайды.
3. Деректерге сұраныс пен талдау - геоақпараттық жүйелер картада орналасқан объектілердің қасиеттері жөніндегі сұраныстарды орындайды. Мағлұматтарды алу немесе құбылыстарды болжау үшін көптеген параметрлерді салыстыра отырып, күрделі талдау процестерін автоматтандырады.
4. Деректерді көзбен шолу (визуализация) - деректердің қолайлы түрде берілуі, олардың талдану сапасы мен жылдамдығына тікелей әсер етеді. Объектілердің жағдайы жөніндегі есеп графиктер, диаграммалар, үшөлшемді бейне түрінде жасалуы мүмкін

Қорытынды:

Қортындылай келе деректерді визуализациялау әдісі канша топқа бөліп қарастыруға болады және оны кандай жерлерде колданады сол туралы қысқаша мәлімет беріп өттім және осы тақырыпқа мәліметтер іздеу барысында өзіме көптеген қызықты ақпараттар біле алдым алдағы уақытта өзімнің білімімді тәжірибемде қолданамын.